

KINNITATUD
Keskkonnaameti
21.11.2023
korraldusega nr 1-3/23/638

Ämmamäe loodusala kaitsekorralduskava

„Vaade Ämmamäe loodusalale” Maa-ameti kaldaerofoto 2019

Keskkonnaamet 2023

Sisukord

1. Ala iseloomustus	4
1.2 Uurituse ja seire	4
2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid	6
3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused	7
3.1 Külastuskorraldus ja piiritähised	7
Kasutatud andmeallikad	8

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

EELIS – Eesti looduse infosüsteem

HA – hoiuala

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

KAUR – Keskkonnaagentuur

KE – kaitse-eeskiri

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

LKS – looduskaitseeadus

KOV – kohalik omavalitsus

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

MO – maaomanik

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

SDF – Natura standardandmebaas

SKV – sihtkaitsevöönd

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

VEP – vääriselupaik

1. ALA ISELOOMUSTUS

Kaitstava ala nimi	Ämmamäe hoiuala (KLO2000292)
Loodusala nimi	Ämmamäe loodusala (EE0040368, RAH0000304) (joonis 1)
Pindala	42,1 ha
Asukoht ja piirid	https://register.keskkonnaportaal.ee/register/internationally-important-area/8953638 , https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/looduskaitse
Kaitsekord	„Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas” https://www.riigiteataja.ee/akt/122032023030?leiaKehtiv ja Looduskaitseeadus https://www.riigiteataja.ee/akt/129062022007?leiaKehtiv .
Koostaja	Kirsi Loide
Koostamise aasta	2023
Kaitsekorralduskava koostamise kord	„Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine” https://www.riigiteataja.ee/akt/104112022001

Ämmamäe loodusala ainus eesmärk on tagada vanade laialehiste metsade kaitse, mis säilitatakse looduslikus seisus.

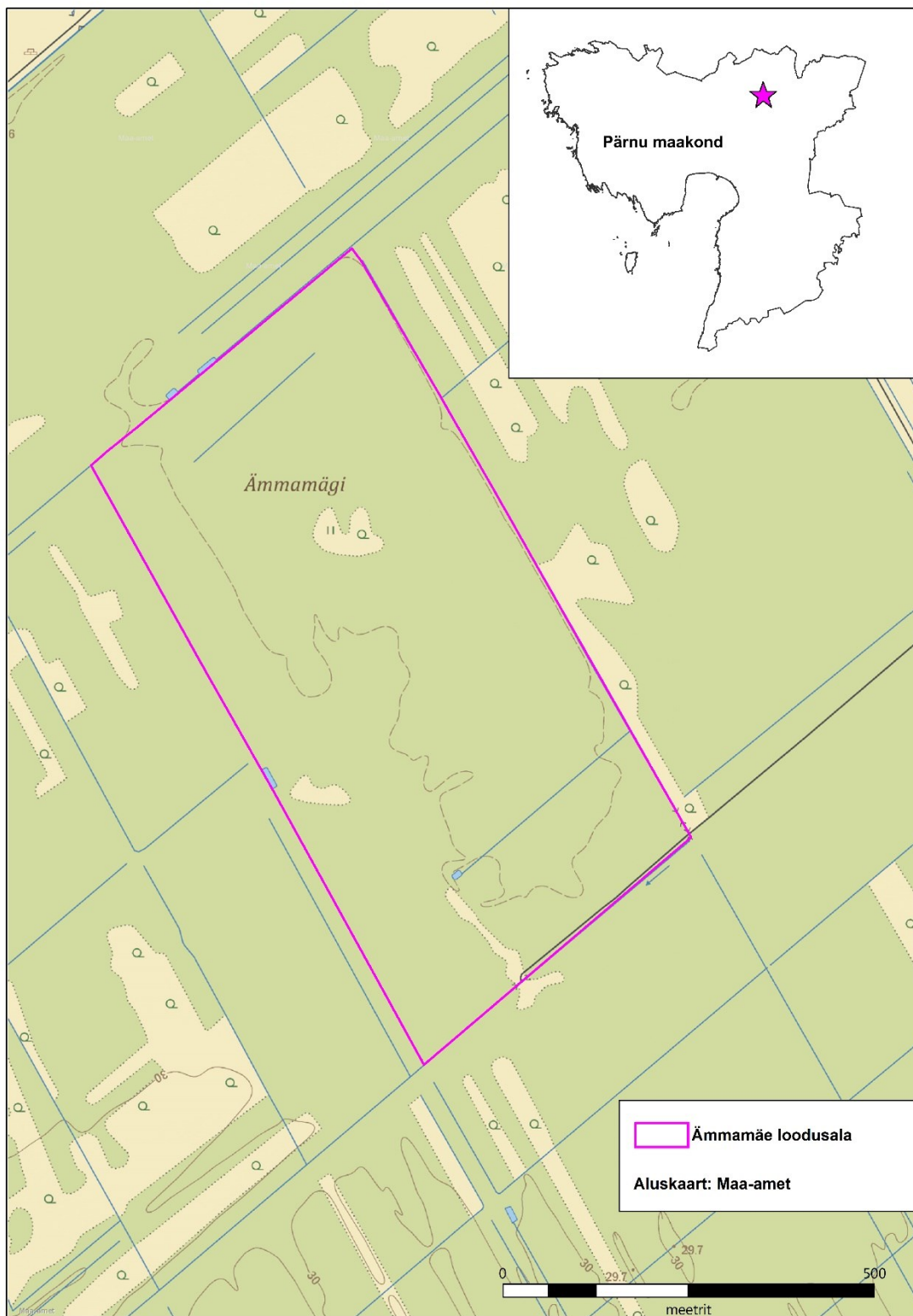
Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Ämmamäe loodusala KKK on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

1.2 Uuritus ja seire

Loodusalal on tehtud Natura elupaigatüüpide inventuur 2000-ndate alguses. Natura elupaigatüüpide inventuuri käigus on kaardistatud ka VEP-id. Kaitsealuseid liike alal registreeritud ei ole. Kaitse eesmärgi seisund on määratud inventuuri andmete põhjal, mis vastab ka SDF-i kantud andmetele.

Alal tehtud inventuurid tuginevad inventeerimise juhenditele, mis on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumi kodulehel (välja toodud ka kasutatud andmeallikate all).

Joonis 1. Ämmamäe loodusala paiknemine Pärnu maakonnas (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus 2023*).

2. KAITSEVÄÄRTUSED JA KAITSE EESMÄRGID

Tervikuna metsamaale jääv Ämmamäe loodusala on moodustatud Euroopa Liidu loodusdirektiivi I lisasse kantud väga hea esinduslikkusega elupaigatüübi vanad laialehised metsad (9020*) kaitseks.

Tabelis 1 võetakse kokku Ämmamäe loodusala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused.

Tabel 1. Ämmamäe loodusala kaitseväärtuste koondtabel.

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Metsaelupaigad⁶						
Vanad laialehised metsad (9020*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	• 42 ha / A	• Säilitamine 42 ha	• Kuivendamine	• Looduslikule arengule jätmine	• Väga heas seisus elupaiku on säilinud 42 ha	0,59/0,60

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitse seaduse alusel;
KE (jah/ei) – on või ei ole kaitseala kaitse-eesmärk;
LoD – loodusdirektiivi lisa number;

LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk.

² Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne.

³ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050.

⁴ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant.

⁵ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

⁶ 2002. aasta Natura inventuur.

3. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 2) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, parendamine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 2. Vajalikud tegevused aastaks 2033.

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Kavad, eeskirjad						
3	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine	1 tk	Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
4	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine	1 tk	Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul

3.1 Külastuskorraldus ja piiritähised

Alal puuduvad spetsiaalsed külastust suunavad teed ja rajad ning külastustaristu (infotahvlid, tornid jms). Ala on ka suhteliselt väike ja mitte kergesti ligipääsetav, seega ei planeerita Ämmamäe looduslale külastust suunata ja taristut rajada ning ala piiritähiseid paigaldada.

KASUTATUD ANDMEALLIKAD

- Keskkonnaagentuur. (2010). *Eesti looduse infosüsteem (EELIS)*. Kasutamise kuupäev: 31. mai 2023. a., allikas <https://www.eelis.ee/>
- Keskkonnaagentuur. (2023). *Keskkonnaportaal*. Kasutamise kuupäev: 31. mai 2023. a., allikas <https://keskkonnaportaal.ee/>
- Maa-amet. (2023). *Maa-ameti geoportaal*. Kasutamise kuupäev: 31. mai 2023. a., allikas Maa-amet: <https://geoportaal.maaamet.ee/est/>
- Paal, J. (2004). *Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo ja trükikoda Ilo Print.
- Paal, J. (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat*. Tallinn: Auratrükk.
- Palo, A. (2018). *Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend*. Tartu.
- Riigikantselei. (2010). *Riigi Teataja*. Kasutamise kuupäev: 31. mai 2023. a., allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/index.html>